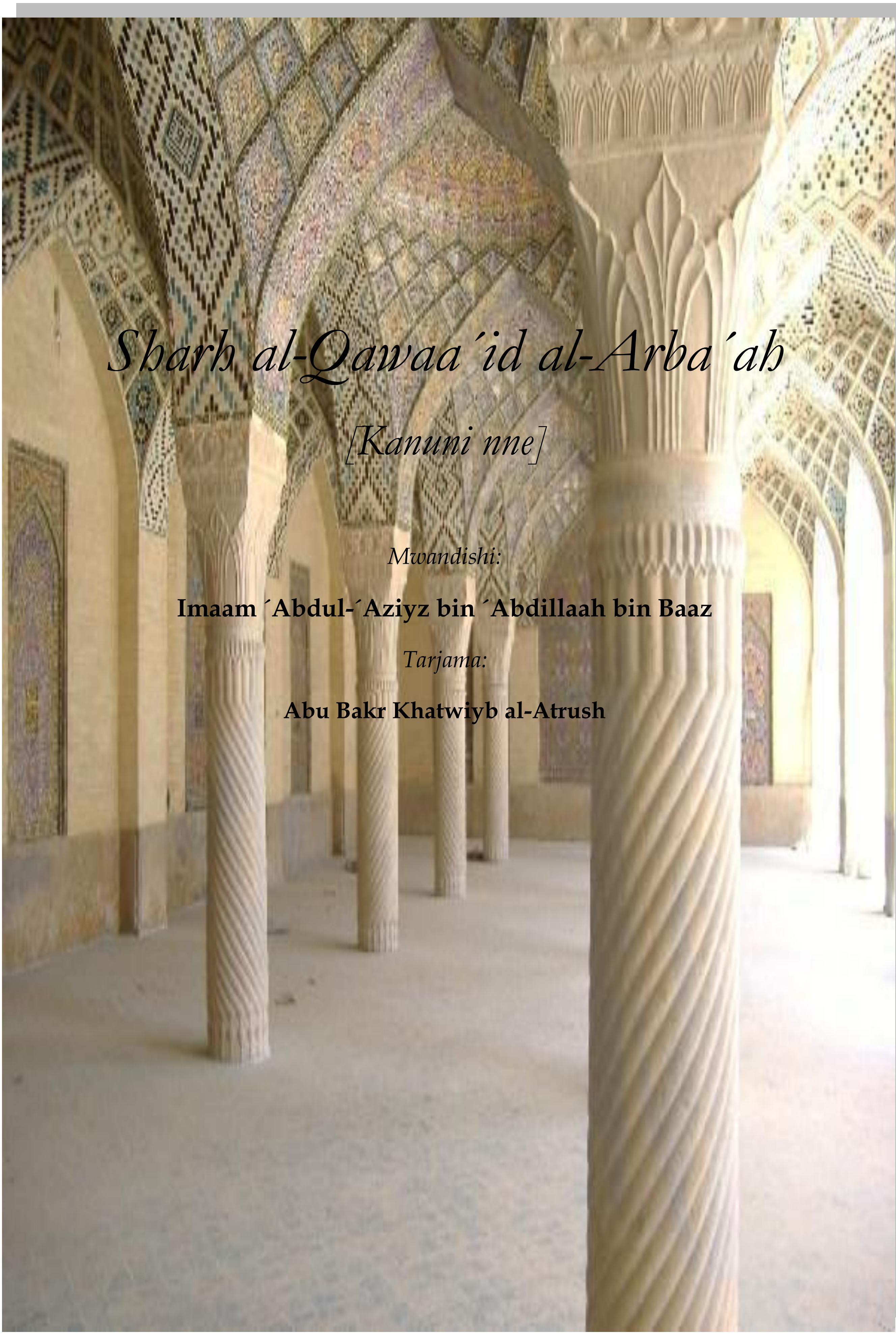

Sharh al-Qawaa´id al-Arba´ah

[Kanuni nne]

Mwandishi:

Imaam ´Abdul-´Aziyz bin ´Abdillaah bin Baaz

Tarjama:

Abu Bakr Khatwiyb al-Atrush

01. Utangulizi wa "al-Qawaa´id al-Arba´ah" 3
02. Ufunguo wa furaha 4
03. Haniyfiyyah ndio dini ya Ibraahiym 6
04. Msingi wa kwanza 8
05. Msingi wa pili 11
06. Msingi wa tatu 16
07. Msingi wa nne 26

بسم الله الرحمن الرحيم

01. Utangulizi wa "al-Qawaa´id al-Arba´ah"

Hii ni al-Qawaa´id al-Arba´ah mwandishi (Rahimahu Allaah) ameifanyia uzinduzi. Ni misingi ambayo ni muhimu. Mwenye kuielewa na kuifahamu vizuri basi ataifahamu dini ya washirikina na dini ya waislamu. Viumbe wengi hawaifahamu misingi hii na ndio maana mambo yamewatatiza. Matokeo yake wakaabudu makaburi, waliyomo ndani ya makaburi, mawalii, miti na mawe badala ya Allaah na huku wakihesabu kuwa wako juu ya kitu. Hilo ni kutokana na ujinga wa kutojua uhakika wa Tawhiyd na shirki.

Mtunzi wa misingi hii ni Shaykh Imaam Muhammad bin ´Abdil-Wahhaab (Rahimahu Allaah). Mi msafishaji ambaye aliusafisha ulimwengu wa Kiislamu katika kisiwa hichi katikati ya karne ya kumi na mbili. Alifariki 1206 H.

02. Ufunguo wa furaha

Shaykh-ul-Islaam Muhammad bin ´Abdil-Wahhaab (Rahimahu Allaah) amesema:

Ninamuomba Allaah Mkarimu, Mola wa ´Arshi Kubwa, Akuhifadhi duniani na Aakhirah na akufanye ni mbarikiwa popote utapokuwa. Vilevile akufanye kuwa ni miongoni mwa wale wanapopewa hushukuru, wanapopewa mtihani husubiri na wanapotenda dhambi huomba msamaha- hakika mambo haya matatu ndio ufunguo wa furaha.

MAELEZO

Mwandishi (Rahimahu Allaah) anakusanya baina ya kufaidisha na du´aa. Huku ni kutoa nasaha kwa njia ya kwamba anamuombea du´aa mwanafunzi mafanikio na kumfaidisha. Ni jambo lisilokuwa na shaka Allaah akimkubalia mwanafunzi du´aa hii hufurahi.

Muumini akipupia mambo haya basi furaha yake hutimia. Anamshukuru Allaah kwa yale aliyompa kwa kutekeleza maamrisho Yake na kujiepusha na makatazo Yake. Ikitokea akatenda dhambi anamuomba Allaah msamaha na kutubia Kwake. Hivi ndivyo muumini anavyokuwa. Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) amesema:

"Ajabu iliyoje juu ya jambo la muumini! Hakika mambo yake yote ni kheri - na hilo halipatikani kwa yeyote isipokuwa kwa muumini. Anapofikwa na ya kumfurahisha hushukuru na hilo likawa ni kheri kwake. Na anapofikwa na ya kumchukiza husubiri na hilo likawa ni kheri kwake."[1]

Hili ndilo linalompasa muumini. Wakati wa raha amshukuru Allaah. Katika kipindi cha neema mbali mbali kama siha, afya njema, neema ya Uislamu,

[1] Muslim (2999).

neema ya mali na nyingine amshukuru Allaah kwazo. Hilo linakuwa kwa kutii maamrisho yake na kujiepusha na makatazo yake. Amesema (Ta´ala):

اعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا ۚ وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ

"Fanyeni enyi familia ya Daawuwd kwa shukurani! Lakini ni wachache [sana] miongoni mwa waja Wangu wenye kushukuru."[2]

Bi maana watii maamrisho Yake na wajiepushe na makatazo Yake. Wazitumie neema Zake kwa kumtii Allaah (Subhaanahu wa Ta´ala).

Katika kipindi cha majanga, maradhi, kufisha mtoto, jamaa wa karibu na mfano wa hayo awe na subira. Asivunjike moyo na kuanza kuchana nguo, kujipiga, kupiga mayowe ya kipindi cha ukafiri kabla ya kuja Uislamu na asizungumze machafu. Astahamili na avute subira. Anapotenda dhambi akimbilie kutubu na kuomba msamaha.

[2] 34:13

03. Haniyfiyyah ndio dini ya Ibraahiym

Shaykh-ul-Islaam Muhammad bin ´Abdil-Wahhaab (Rahimahu Allaah) amesema:

Tambua - Allaah akuogoze katika kumtii - ya kwamba Haniyfiyyah ni dini ya Ibraahiym, nayo ni kumuabudu Allaah peke yake hali ya kuwa ni mwenye kumtakasia Yeye dini. Amesema (Ta´ala):

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Na Sikuumba majini na wanadamu isipokuwa waniabudu."[3]

Ukishajua kuwa Allaah amekuumba ili umuabudu Yeye, basi jua ya kwamba ´ibaadah haiitwi kuwa ni ´ibaadah, pasi na Tawhiyd. Kama jinsi kuswali hakuitwi kuswali, pasi na wudhuu´. Shirki ikichanganyika na ´ibaadah inabatilika kama jinsi wudhuu´ unavyobatilika unapoingiliwa na hadathi.

Unapojua kuwa shirki inapoingia katika ´ibaadah inaiharibu na kubatilisha kitendo hicho na mwenye nayo anakuwa ni katika wadumishwaji Motoni milele, ndipo utaona kuwa suala hili ni muhimu sana kwa ulazima kulitambua. Huenda Allaah akakusalimisha na mtego huu, jambo ambalo ni kumshirikisha Allaah. Allaah (Ta´ala) amesema juu yake:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَاءُ

"Hakikaha hasamehi kushirikishwa; lakini anasamehe yasiyokuwa hayo kwa Amtakae."[4]

Hili litatambulika kwa kuijua misingi mitatu ambayo Allaah (Ta´ala) ameitaja katika Kitabu Chake:

---

[3] 51:56

[4] 04:116

MAELEZO

Mtu akitambua kuwa Tawhiyd inapoingiliwa na shirki inaharibika kama ambavyo wudhuu´ unaharibiwa na hadathi, basi hapo ndio mtu atajua kuwa ni lazima kujua uhakika wa Tawhiyd na shirki ili mtu asitumbukie ndani yake. Matokeo yake Tawhiyd na dini yake vikaharibika. Tawhiyd ndio dini ya Allaah ambayo ni Uislamu na uongofu. Mtu akifanya kitu miongoni mwa aina za shirki basi Uislamu na dini yake vinabatilika. Kwa mfano mtu awaombe maiti, awatake uokozi maiti, akaitukana dini, akamtukana Allaah, akamtukana Mtume Wake (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam), akafanya mzaha na Allaah, Mtume Wake, dini, akaitakidi kuwa ni halali mambo ya haramu ambayo kiulazima uharamu wake unajulikana, kama mfano wa zinaa na mengineyo. Akifanya kitu katika mambo haya yanayotengua Uislamu, Uislamu wake unabatilika. Ni kama mfano wa anayefanya jambo miongoni mwa mambo yanayotengua wudhuu´, wudhuu´ wake unabatilika, kama mfano wa mwenye kutokwa na upepo, kujisaidia haja ndogo au haja kubwa. Katika hali hii wudhuu´ wake unabatilika. Vivyo hivyo ndivyo inavyokuwa juu ya Tawhiyd na Uislamu. Akifanya kitenguzi kimoja miongoni mwa vitenguzi, Tawhiyd na Uislamu wake unabatilika. Anayekanusha uwajibu wa swalah anakufuru. Anayekanusha uharamu wa zinaa anakufuru. Mwenye kuwataka uokozi na kuwawekea nadhiri maiti anakufuru.

Utapojifunza misingi hii ni moja katika mambo yatayokubainishia uhakika wa dini. Misingi hii inapatikana katika Qur-aan. Ukiidurusu na kuizingatia basi mambo yatakubainikia zaidi.

04. Msingi wa kwanza

Shaykh-ul-Islaam Muhammad bin ´Abdil-Wahhaab (Rahimahu Allaah) amesema:

Msingi wa kwanza utambue kuwa makafiri ambao Mtume wa Allaah (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) aliwapiga vita, walikuwa wakikubali ya kwamba Allaah (Ta´ala) ndiye Muumbaji Mwenye kuyaendesha mambo. Hata hivyo hili halikuwaingiza wao katika Uislamu. Dalili ya hilo ni Maneno Yake (Ta´ala):

قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ
الْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

"Sema: "Nani anayekuruzukuni kutoka mbinguni na ardhini au nani anayemiliki kusikia na kuona na nani anayemtoa [aliye] hai kutoka maiti na anayemtoa maiti kutoka [aliye] uhai na nani anayeendesha mambo? Watasema: "Ni Allaah". Basi sema: "Je basi hamchi?"[5]

MAELEZO

Msingi wa kwanza: utambue ya kwamba washirikina ambao walipigwa vita na Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) na Maswahabah zake (Radhiya Allaahu ´anhum) walikuwa wakikiri Tawhiyd-ur-Rubuubiyyah; ya kwamba Allaah ndiye aliyewaumba, kuwaruzuku na kuyaendesha mambo yao. Hawakuwa na upinzani katika jambo hili.

Waislamu wajinga leo wanaamini kuwa Tawhiyd aina hii inatosheleza. Hili ni kutokana na ujinga. Washirikina wakawa ni wajuzi zaidi kuliko wao.

Mtu akikubali uola wa Allaah kwa maana ya kwamba anasema kuwa Allaah ndiye Mola Wake, Muumbaji Wake na Mruzukaji Wake haitoshelezi. Washirikina na wao walikuwa wakikubali hilo. Amesema (Ta´ala):

[5] 10:31

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ

"Na ukiwauliza: "Ni nani kawaumba? Bila shaka watasema: “Allaah".”[6]

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ

"Na ukiwauliza: “Ni nani aliyeumba mbingu na ardhi na akatiisha jua na mwezi?” Bila shaka watasema: “Allaah".”[7]

Washirikina walikuwa wakilikubali hilo. Vilevile amesema (Ta´ala) akimzungumzisha Muhammad (´alayhis-Salaam) awaambie:

قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

"Sema: “Nani anayekuruzukuni kutoka mbinguni na ardhini au nani anayemiliki kusikia na kuona na nani anayemtoa [aliye] hai kutoka maiti na anayemtoa maiti kutoka [aliye] uhai na nani anayeendesha mambo? Watasema: “Ni Allaah”. Basi sema: “Je basi hamchi?"

Kwa vile mnajua hili ni kwa nini hamuogopi kumshirikisha Allaah na mkarejea katika Tawhiyd ya haki. Wanajua mambo haya na wanamthibitishia nayo Allaah. Pamoja na haya yote hilo halikuwanufaisha lolote. Bali Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) aliwapiga vita kwa kuwa hawakumhusishia ´ibaadah Allaah. Walichofanya ni kushirikisha Laat, ´Uzzaa, Manaatah na masanamu mengine mengi pamoja na Allaah.

Tawhiyd ni kumtekelezea ´ibaadah Allaah peke yake na kuamini kuwa Yeye ndiye mwenye kuiistahiki pasi na mwengine.

Miongoni mwa mambo yenye kukubainishia hili ni kwamba washirikina walikuwa wakisema kwamba wao hawawaombi na kuwaelekea [waungu

[6] 43:87

[7] 29:61

wao] isipokuwa ni kwa sababu ya kutafuta ukurubisho na uombezi kutoka kwao, jambo ambalo litakuja katika msingi wa pili.

05. Msingi wa pili

Shaykh-ul-Islaam Muhammad bin ´Abdil-Wahhaab (Rahimahu Allaah) amesema:

Msingi wa pili wanasema: "Sisi hatuwaombi wala hatuelekei kwao isipokuwa ni kwa sababu ya kutafuta ukurubisho na uombezi. Dalili ya ukurubisho ni maneno Yake (Ta´ala):

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

"Na wale wanaowafanya wengine badala Yake kuwa walinzi [wakisema]: "Hatuwaabudu isipokuwa kwa lengo la kutukurubisha kwa Allaah ukaribu." Hakika Allaah Atahukumu baina yao katika yale yote waliyokhitilafiana nayo. Hakika Allaah Hamwongoi aliye muongo, kafiri."[8]

Dalili ya uombezi ni maneno Yake (Ta´ala):

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِندَ اللَّهِ

"Na wanaabudu asiyekuwa Allaah ambao [hawawezi] kuwadhuru na wala kuwanufaisha na wanasema: "Hawa ni waombezi wetu mbele ya Allaah."[9]

Kuna aina mbili za uombezi:

Aina ya kwanza: Uombezi wenye kukanushwa.

Aina ya pili: Uombezi wenye kuthibitishwa.

[8] 39:03

[9] 10:18

Uombezi wenye kukanushwa ni ule wenye kutafutwa kutoka kwa asiyekuwa Allaah katika yale yasiyoweza kufanya yeyote isipokuwa Allaah. Dalili ni maneno Yake (Ta´ala):

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُم مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ ۗ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

"Enyi mlioamini! Toeni katika Tulivyokuruzukuni kabla haijafika Siku ambayo hakutakuweko mapatano [ya fidya] humo wala urafiki wala uombezi. Na makafiri wao ndio madhalimu."[10]

Uombezi wenye kuthibitishwa ni ule wenye kutafutwa kutoka kwa Allaah na mwombezi amekirimiwa uombezi na muombewaji ni yule ambaye Allaah ameridhia maneno yake na vitendo vyake baada ya kupewa idhini. Amesema (Ta´ala):

مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِندَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

"Nani huyu ambaye anashufai mbele Yake bila ya idhini Yake."[11]

MAELEZO

Bi maana hatukuwakusudia kwa sababu wanaumba, wanaruzuku, wanaendesha mambo na kuhuisha maiti. Yote hayo ni haki ya Allaah (´Azza wa Jall). Tumewakusudia kwa sababu waweze kutuombea uombezi na kutukurubisha mbele ya Allaah. Wao ni wabora zaidi kuliko sisi. Wao ni watu wa dini, watiifu na wana matendo mema. Kwa ajili hii tunawaabudu, tunawaomba, kutaka uokozi na uombezi kutoka kwao ili watukurubishe mbele ya Allaah. Amesema (Jalla wa ´Alaa) kuhusu wao katika Suurah az-Zummar:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

[10] 02:254

[11] 02:255

"Na wale wanaowafanya wengine badala Yake kuwa walinzi [wakisema]: “Hatuwaabudu isipokuwa kwa lengo la kutukurubisha kwa Allaah ukaribu.”

Bi maana wao hawakuwaabudu Mitume na watu wema isipokuwa ni kwa sababu ya kutaka wawakurubishe mbele ya Allaah. Amesema (Ta´ala):

إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

"Hakika Allaah Atahukumu baina yao katika yale [yote] waliyokhitilafiana nayo. Hakika Allaah Hamwongoi aliye muongo kafiri."[12]

Katika Aayah hii Allaah amewaita kuwa ni waongo na ni makafiri. Hii ni dalili yenye kuonesha kuwa kile kitendo chao cha wao kuwaabudu kwa kutaka ukurubisho kutoka kwao ni kufuru na kuritadi. Haijalishi kitu hata kama hawakusema kuwa wanaumba na wanaruzuku. Kule kuwaomba kwao, kutaka uokozi kutoka kwao, kuwawekea nadhiri, kuwachinjia kwa lengo la kujikurubisha na kuwataka uombezi, hii ndio kufuru iliyokuwa ikifanywa na washirikina wa hapo mwanzoni. Kwa ajili hii ndio maana Allaah amewaita kuwa ni waongo na ni makafiri. Kwa sababu ni wenye kusema uongo pale wanaposema kuwa wanawakurubisha kwa Allaah na wamekufuru kwa kitendo hichi. Amesema (Subhaanah):

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِندَ اللَّهِ

"Na wanaabudu asiyekuwa Allaah ambao [hawawezi] kuwadhuru na wala kuwanufaisha na wanasema: “Hawa ni waombezi wetu mbele ya Allaah.”[13]

Wamekubali wenyewe kuwa waungu wao hawanufaishi kitu na wala hawadhuru. Wanachotaka ni wawaombee. Allaah (Jalla wa ´Alaa) amesema:

---

[12] 39:03

[13] 10:18

فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ

"Basi hautowafaa uombezi wowote ule wa waombezi."[14]

مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ

"Madhalimu hawatokuwa na rafiki wa dhati na wala mwombezi anayetiiwa."[15]

Shirki hii imekuwa ni sababu ya kubatilisha uwezo wa kupata uombezi. Haitowanufaisha kitu. Kinyume chake itawadhuru. Kinachowastahikia ni wao kutubu kwa Allaah, waelekee katika Tawhiyd, wamuabudu Allaah peke yake na wajitenge mbali na shirki. Hii ndio maana ya:

"Hakuna mungu wa haki isipokuwa Allaah."

Maana yake ni kumhusishia Allaah ´ibaadah; du´aa, khofu, kutaraji, kuchinja na nadhiri. Wasimshirikishe Yeye na chochote. Wasimshirikishe na Mtume aliyetumwa, Malaika aliye karibu, jini wala mwengine yeyote. Hii ndio dini ya Allaah.

Tawhiyd na dini ya Uislamu ni kumtekelezea ´ibaadah Allaah peke yake na kutomfanyia mwengine hata kama watadai kuwa huyo mwengine haumbi na haruzuku. Mwenye kumfanyia mwengine aina yoyote ya ´ibaadah amekufuru. Haijalishi kitu hata kama atadai kuwa huyo anayemuabudu haumbi na wala haruzuku. Washirikina na wao waliamini hivi. Walikuwa wakijua kuwa vile wanavyoviabudu haviumbi, haviruzuku, ni mafakiri na ni vyenye kumilikiwa. Pamoja na hivyo Allaah hakuwapa udhuru kwa hilo. Bali aliwakufurisha kwa kuomba kwao uombezi kutoka kwa asiyekuwa Allaah na kumfanyia ´ibaadah asiyekuwa Yeye.

[14] 74:48

[15] 40:18

Kwa kifupi ni kwamba kitendo chao cha kuomba asiyekuwa Allaah, kutaka kwao uombezi kutoka kwa asiyekuwa Allaah na kutekeleza baadhi ya ´ibaadah kumfanyia asiyekuwa Allaah kunamfanya mtu kuwa mshirikina. Haijalishi kitu hata kama wakati huo huo atakuwa anakiri ya kwamba Allaah ndiye Muumbaji, Mruzukaji na mwenye kuyaendesha mambo. Haijalishi kitu hata kama wakati huo huo watakubali kuwa waungu wao hawanufaishi na wala hawadhuru, bali wanachokusudia ni kupata uombezi wao na wawakurubishe, hili haliwatakasi na shirki.

Yule anayemuabudu Badawiy, Shaykh ´Abdul-Qaadir al-Jaylaaniy, Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) sanamu au jini na huku anasema kuwa anaamini kuwa anamkurubisha kwa Allaah, lakini hata hivyo haamini kuwa anaumba wala kuruzuku, anatakiwa kubainishiwa kuwa akifanyacho ndio shirki kubwa na kwamba hiyo ndio dini ya washirikina waliyokuwemo. Amesema (Ta´ala):

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"Hatuwaabudu isipokuwa kwa lengo la kutukurubisha kwa Allaah ukaribu."[16]

Ni wajibu kwa mtu kama huyu atahadhari na dini hii ya washirikina kwa kuleta tawbah ya kweli, kujiivua na shirki hii na kuwafunza wale ndugu, jamaa na watu wa nyumbani kwake wasiofahamu hilo. Anatakiwa awe na uchangamfu katika kulingania katika dini ya Allaah na akimbilie kuielewa. Msemo wao ya kwamba waungu wao waliowaabudu hawakufanya hivo kwa sababu wanaamini kuwa wananufaisha na kudhuru, walichokusudia ni kutaka uombezi kutoka kwao na kujikurubisha kwao. Hii ndio shirki yenyewe. Kile kitendo cha wao kukusudia kujikurubisha na kutaka uombezi kutoka kwao na hivyo wakawafanyia ´ibaadah ndio shirki kubwa.

[16] 39:03

06. Msingi wa tatu

Shaykh-ul-Islaam Muhammad bin ´Abdil-Wahhaab (Rahimahu Allaah) amesema:

Msingi wa tatu ni kuwa Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) alikuja kwa watu waliokuwa ni wenye kutofautiana katika ´ibaadah zao. Miongoni mwao kuna ambao walikuwa wakiabudu Malaika, wengine walikuwa wakiwaabudu Mitume na waja wema, wengine wakiabudu mawe na miti na wengine wakiabudu mwezi na jua. Mtume wa Allaah (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) aliwapiga vita na hakutofautisha kati yao. Dalili ni maneno Yake (Ta´ala):

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ

"Na piganeni nao mpaka kusiweko fitnah na Dini yote iwe kwa ajili ya Allaah."[17]

Dalili ya jua na mwezi ni maneno Yake (Ta´ala):

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۚ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"Na katika ishara Zake, ni usiku na mchana na jua na mwezi. Basi msisujudie jua na wala mwezi; bali msujudieni Allaah Ambaye Aliyeviumba [hivyo] ikiwa Yeye Pekee mnawambudu."[18]

Dalili ya Malaika ni maneno Yake (Ta´ala):

وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَن تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا

"Na wala hakuamuruni kuwafanya Malaika na Manabii kuwafanya miungu."[19]

---

[17] 08:39

[18] 41:37

Dalili ya Mitume ni maneno Yake (Ta´ala):

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَٰهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ ۖ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ۚ إِن كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۚ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ۚ إِنَّكَ أَنتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

"Na pale Allaah Atakaposema: "Ee 'Iysaa mwana wa Maryam! Je, wewe uliwaambia watu: "Nifanyeni mimi na mama yangu kuwa ni miungu miwili pasi na ya Allaah?" Atasema: "Utakasifu ni Wako! Hainipasi mimi kusema yasiyo kuwa haki kwangu; ikiwa nimesema hayo basi kwa yakini Ungeliyajua - Unayajua yale yote yaliyomo katika nafsi yangu na wala [mimi] sijui yale yaliyomo katika Nafsi Yako - hakika Wewe ni Mjuzi wa ghayb."[20]

Dalili ya waja wema ni maneno Yake (Ta´ala):

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ

"Hao wanaowaomba [wao wenyewe] wanatafuta kwa Mola wao njia ya kujikurubisha kwa Allaah - na hata walio karibu sana miongoni mwao [kama Malaika wanafanya hivyo] - na wanataraji Rahmah Yake na wanakhofu Adhabu Yake."[21]

Dalili ya miti na mawe ni maneno Yake (Ta´ala):

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ

"Je, mmeona al-Laat na al-'Uzzaa? Na Manaat mwengine wa tatu?"[22]

Abu Waaqid al-Laythiyy (Radhiya Allaahu ´anh) amesema:

---

[19] 03:80

[20] 05:116

[21] 17:57

[22] 53:19-20

"Tulitoka pamoja na Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) kwenda Hunayn na sisi ndio punde tu tumetoka katika ukafiri. Washirikina walikuwa na mkunazi unaoitwa "Dhaat Anwaatw" wakiuadhimisha na kutundika silaha zao. Tukapita karibu na mkunazi huo tukasema: "Ee Mtume wa Allaah, tufanyie Dhaat Anwaatw kama jinsi na wao walivyokuwa na Dhaat Anwaatw. Ndipo Mtume wa Allaah (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) akasema: "Subhaan Allaah! Haya ndio yale yale yaliyosemwa na watu wa Muusa: "Tufanyie mungu kama jinsi na wao walivyokuwa na mungu." Ninaapa kwa yule ambaye nafsi yangu iko Mikononi Mwake; mtafuata desturi za waliokuwa kabla yenu.""[23]

MAELEZO

Msingi wa nne ni kuwa Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) aliwajia watu wenye kutofautiana katika ´ibaadah zao. Baada yake ametaja msingi wa nne ambao mwenye kuuelewa na kuufahamu vizuri basi atakuwa ameielewa dini ya washirikina na ya Mitume. Sambamba na hilo ataelewa tofauti kati yake. Ni msingi ambao ni muhimu na ulio wazi kabisa ambapo ndani yake (Rahimahu Allaah) amebainisha uhakika wa shirki na yale waliyokuwemo washirikina. Kadhalika ameweka wazi uhakika wa yale Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) aliyolingania kwayo, aliyoelekeza na yale Allaah aliyomtuma kwayo.

Yule ambaye ataielewa misingi hii mine kama inavyostahiki basi atajua na kutambua dini ya Mitume.

Katika msingi wa kwanza tumetangulia kusema kuwa [washirikina wa kale] wanakubali Tawhiyd-ur-Rubuubiyyah na kwamba wao hawapingi ya kwamba Allaah ndiye Muumbaji, Mruzukaji, Mwenye kuyaendesha mambo, Muhuishaji, Mfishaji na ndiye Mwenye kuwaruzuku viumbe. Walikuwa

[23] at-Tirmidhiy (2180), Ahmad (05/218), Ibn Abiy ´Aaswim (76) na Ibn Hibbaan (6702). Ni Swahiyh kwa mujibu wa Ibn Hajar katika "al-Iswaabah" (04/216).

wanayajua haya. Na ndio maana walikuwa wenye kukubali pale wanapoulizwa:

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ

"Na ukiwauliza: "Ni nani kawaumba? Bila shaka watasema: "Allaah"."[24]

Kama tulivyotangulia kusema.

Katika msingi wa pili amebainisha kuwa walikuwa wakisema kwamba wao hawakuwaomba na kuwaelekea isipokuwa ni kwa sababu ya kutaka kujikurubisha na kutafuta uombezi kutoka kwao. Kwa msemo mwingine ni kwamba hawakuwaelekea kwa sababu walikuwa wanaitakidi kuwa miungu yao ni yenye kuumba na kuruzuku. Walikuwa wanajua kuwa Muumbaji na Mruzukaji ni Allaah Pekee. Kilichowafanya wao kuwaabudu ni kwa sababu ya kutaka uombezi kutoka kwao na wawakurubishe kwa Allaah. Allaah (Ta´ala) amesema kupitia ndimi zao:

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"Hatuwaabudu isipokuwa kwa lengo la kutukurubisha kwa Allaah ukaribu."[25]

وَيَقُولُونَ هَٰؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِندَ اللَّهِ

"Na wanasema: "Hawa ni waombezi wetu mbele ya Allaah"."[26]

Hii ndio ilikuwa shirki yao. Walikuwa wakisema ya kwamba wanawaomba na kuwaelekea ili wawakurubishe na wawaombee kwa Allaah. Allaah ndiye Mwenye kuruzuku na Mwenye kuumba (Subhaanahu wa Ta´ala).

---

[24] 43:87

[25] 39:03

[26] 10:18

Tumetangulia kuzungumzia juu ya uombezi na kusema kuwa kuna uombezi aina mbili:

a) Uombezi wenye kuridhiwa. Huu ni ule uombezi wenye kutolewa idhini na Allaah na kuuridhia. Ni kama mfano wa uombezi wa Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) kwa watu wataosimama katika uwanja ili (Subhaanah) aweze kuwahukumu. Vilevile atawaombea waliokuwa wakimuabudu Allaah peke yake ili waweze kuingia Peponi kwa idhini na ridhaa Yake (Subhaanah).

b) Uombezi batili. Huu ni ule uombezi ambao washirikina wanauomba kutoka kwa asiyekuwa Allaah kama Mitume, waja wema, Malaika, jini au mti. Huu ni uombezi batili. Allaah (Ta´ala) amesema juu yake:

فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ

"Basi hautowafaa uombezi wowote ule wa waombezi."[27]

مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ

"Madhalimu hawatokuwa na rafiki wa dhati na wala mwombezi anayetiiwa."[28]

Huu ni uombezi batili kwa sababu umetafutwa kutoka kwa asiyekuwa Allaah na wakafanya Tawassul kwao kwa kufanya shirki. Kwa ajili hii ndio maana ikawa ni uombezi batili.

Halafu akataja msingi wa tatu ya kwamba Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) alikuja kwa watu wenye ushirikina aina mbali mbali. Kuna ambao walikuwa wakiabudu Mitume, Malaika, waja wema, jini, miti, mawe na jua na mwezi. Aliwapiga vita wote. Maswahabah waliwapiga vita wote na hawakutofautisha kati yao. Ametaja Aayah zenye kutolea dalili juu ya hilo. Amesema (Jalla wa ´Alaa):

[27] 74:48

[28] 40:18

وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَن تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۗ أَيَأْمُرُكُم بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ

"Na wala hakuamuruni kuwafanya Malaika na Manabii kuwafanya miungu. Je, anakuamrisheni ukafiri baada ya nyinyi kuwa Waislamu?"

Amefanya ´ibaadah wanayofanyiwa Malaika na Mitume kuwa ni kufuru. Kisha akataja kisa cha ´Iysaa na manaswara:

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ ۖ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنتَ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

"Sijawaambia lolote ila yale Uliyoniamrisha kwayo kwamba: Mwabuduni Allaah Mola wangu na Mola wenu. Na nilikuwa juu yao shahidi wakati nilipokuwa nao. Uliponichukua juu [mbinguni] Ulikuwa Wewe ni Mwenye kuchunga juu yao - na Wewe juu ya kila kitu ni Mwenye kushuhudia."[29]

Akataja kuhusu miti, mawe na waja wema:

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ

"Je, mmeona al-Laat na al-'Uzzaa? Na Manaat mwengine wa tatu?"[30]

al-Laat alikuwa ni mja mwema.

al-Manaat ilikuwa ni jiwe.

al-´Uzzaa ilikuwa ni mti.

Pamoja na hivyo Mtume (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) na Maswahabah (Radhiya Allaahu ´anhum) wakawapiga vita. Hawakutofautisha kati yao. Shirki ni kitu kimoja hata kama vinavyoabudiwa vitakuwa aina mbali mbali. Anayeabudu jua, mwezi, Malaika, Mitume, waja wema na nyota wote ni washirikina. Amesema (Ta´ala):

[29] 05:117

[30] 53:19-20

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

"Na hawakuamrishwa chochote kile isipokuwa wamwabudu Allaah hali ya kumtamasia Yeye Dini."[31]

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

"Na Mola wako Amehukumu kwamba: msiabudu yeyote isipokuwa Yeye Pekee."[32]

فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّينَ

"Basi mwabudu Allaah Pekee ukimtakasia Yeye Dini."[33]

فَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ

"Kwa hiyo Mungu wenu wa haki ni Mungu mmoja tu."[34]

Mwenye kwenda kinyume na Aayah hii na akafanya ile maana yake basi ameshirikisha. Ni mamoja awe amewafanyia hivo Mitume, waja wema, Malaika, jini, nyota, jua, mwezi au vinginevyo. Ndio maana Allaah (Jalla wa ´Alaa) akawa ameteremsha juu yao:

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ

"Na piganeni nao mpaka kusiweko fitnah na Dini yote iwe kwa ajili ya Allaah."

Shirki huitwa pia kuwa ni fitina. Kwa mfano maneno Yake (Ta´ala):

---

[31] 98:05

[32] 17:23

[33] 39:02

[34] 22:34

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ

"Na piganeni nao mpaka kusiweko fitnah na Dini yote iwe kwa ajili ya Allaah."[35]

Bi maana mpaka Allaah asishirikishwe.

Kadhalika husemwa fitina kwa kukusudia tofauti, maasi na kadhalika. Lakini katika Aayah hii kinachokusudiwa ni kumshirikisha Allaah. Amesema (Jalla wa ´Alaa):

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ ۖ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ ۖ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِندَ اللَّهِ ۚ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ

"Wanakuuliza kuhusu miezi mitukufu [kama inafaa] kupigana humo. Sema: "Kupigana humo ni [dhambi] kubwa. Na kuzuia [watu kufuata] njia ya Allaah na kumkanusha Yeye na [kuzuia watu wasiende] al-Masjid al-Haraam na kuwatoa watu wake humo ni [dhambi] kubwa zaidi mbele ya Allaah. Na fitnah ni mbaya zaidi kuliko kuua."[36]

Fitnah bi manaa shirki.

Ni dalili yenye kufahamisha kuwa ni wajibu kwa watawala kuwapiga vita wenye kumuabudu asiyekuwa Allaah yeyote awae. Watapowalingania katika dini ya Allaah na kuwaelekeza na wasiitikie basi ni wajibu kuwapiga vita ikiwa kuna uwezekano wa kufanya hivo:

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ

"Basi mcheni Allaah muwezavyo."[37]

---

[35] 08:39

[36] 02:217

[37] 64:16

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ

"Na piganeni nao mpaka kusiweko fitnah na Dini yote iwe kwa ajili ya Allaah."[38]

انفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ

"Tokeni mwende [vitani] mkiwa wepesi na wazito na fanyeni jihaad kwa mali zenu na nafsi zenu katika njia ya Allaah. Hivyo ni kheri kwenu mkiwa mnajua."[39]

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنجِيكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ

"Enyi mlioamini! Nikujulisheni biashara itakayokuokoeni na adhabu iumizayo? Mumuamini Allaah na Mtume Wake na mfanye Jihaad katika njia ya Allaah kwa mali zenu na nafsi zenu. Hivyo ndiyo bora kwenu mkiwa mnajua."[40]

Miongoni mwa yanayohusiana na ´ibaadah ya kuabudu mawe na miti ni pamoja vilevile na Hadiyth ya Abu Waaqid al-Laythiyy pindi walipotoka kwenda katika Hunayn na ndio walikuwa karibuni wametoka katika kufuru. Mara wakapita pembezoni mwa washirikina ambao walikuwa wakiabudu mkunazi, wakiuadhimisha na wakitundika silaha zao na kusema kwamba wakifanya hivo silaha ndio zinakuwa na bahati zaidi na nguvu. Waislamu wale wakawa wamesema:

"Tufanyie Dhaat Anwaatw kama jinsi na wao walivyokuwa na Dhaat Anwaatw. Ndipo Mtume wa Allaah (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam)

---

[38] 08:39

[39] 09:41

[40] 61:10-11

akasema: "Subhaan Allaah! Haya ndio yale yale yaliyosemwa na watu wa Muusa: "Tufanyie mungu kama jinsi na wao walivyokuwa na mungu."

Akafanya (Swalla Allaahu ´alayhi wa sallam) kitendo cha wao kuomba wafanyiziwe mti wauabudu ni kama msemo wa wana wa Israa´iyl waliposema wafanyiziwe mungu kama ambavyo na wao wako na mungu.

Kwa hivyo watu wakisema kuwa wanataka mti wa kuabudu, jiwe la kuabudu, kaburi la kuabudu au ambalo watatundika silaha zao juu, kuliomba, kulitaka uokozi na kuliwekea nadhiri ni kama mfano wa maneno ya wana wa Israa´iyl:

اجْعَل لَّنَا إِلَـٰهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ

"Tufanyie nasi mungu kama walivokuwa [hawa] wana miungu."[41]

Huu ni msingi mkubwa pamoja na misingi iliyotangulia.

[41] 07:138

07. Msingi wa nne

Msingi wa nne: washirikina wa zama zetu ushirikina wao ni wa khatari zaidi kuliko washirikina wa mwanzoni. Washirikina wa mwanzoni walikuwa wakifanya shirki katika kipindi cha raha, wakati katika kipindi cha shida walikuwa ni watakasifu katika ´ibaadah. Ama washirikina wa zama hizi ni wenye kufanya shirki katika kipindi chote, sawa iwe ni wakati wa raha au shida. Dalili ni maneno Yake (Ta´ala):

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

"Wanapopanda merikebu [wakakumbwa na misukosuko] humwomba Allaah kwa kumtakasia Yeye Dini; lakini Anapowaokoa [kwa kuwafikisha salama] nchi kavu, tahamaki hao wanamshirikisha."[42]

Swalah na salaam zimwendee Mtume wetu Muhammad, ahli zake na Maswahabah zake.

MAELEZO

Shirki za waliokuja nyuma ni katika kipindi chote, wakati wa raha na shida. Wanamshirikisha Allaah pamoja na Mitume na wengine. Bali kuna ambao wameshirikisha hata katika uola na kuamini kuwa kuna Mashaykh na waja wema ambao wana taathira katika ulimwengu na kwa watu. Hii ni akili mbovu na upotofu. Kwa hili wakawa ni waovu zaidi, wenye akili finyu kabisa na ushirikina mkubwa kuliko washirikina wa mwanzoni.

Katika msingi wa nne akaweka wazi zaidi ya kwamba washirikina wa mwanzoni walikuwa na shirki khafifu ukilinganisha na shirki za waliokuja nyuma. Shirki za waliokuja nyuma ni kubwa na mbaya zaidi. Watu wa mwanzoni walikuwa wakifanya shirki katika kipindi cha raha na wakitakasa ´ibaadah katika kipindi cha shida. Ama washirikina [wa leo] katika miji mingi

[42] 29:65

ni wenye kufanya shirki katika kipindi chote, sawa wakati wa raha na wa shida. Ni kama mfano wa ambao wanamuabudu al-Badawiy, al-Husayn, Shaykh ´Abdul-Qaadir al-Jaylaaniy na wengineo. Ni wajibu kwa mtu kutahadhari na shirki za washirikina sawa katika kipindi cha shida na raha, ndogo na kubwa. Dalili yenye kuonesha kuwa washirikina [wa kale] shirki yao ilikuwa katika kipindi cha raha pasi na shida ni maneno Yake (Ta´ala):

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ

"Wanapopanda merikebu... "

Bi maana kwenye safina.

دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

"... humwomba Allaah kwa kumtakasia Yeye Dini."[43]

Bi maana walipokuwa katika bahari walikuwa ni wenye kuogopa wasije kuzama kwenye bahari na safina yao ikaja kuangamia. Hapo ndipo walikuwa wakimuomba Allaah kwa kumtakasia Yeye ´ibaadah. Wanapofika nchikavu na kusalimika ndio sasa wanarudi katika shirki zao. Amesema (Jalla wa ´Alaa) katika Aayah nyinginezo:

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَن تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ ۖ فَلَمَّا نَجَّاكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ

"Na inapokupateni dhara baharini hupotea wale mnaowaomba isipokuwa [mnamuomba Allaah] Yeye Pekee. Anapokuokoeni [kukufikisheni] katika nchi kavu; mnakengeuka."[44]

وَإِذَا غَشِيَهُم مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

"Na yanapowafunika mawimbi kama vivuli [kwa machafuko ya bahari],

[43] 29:65

[44] 17:67

humwomba Allaah wakimtakasia Dini Yake."[45]

Namna hii ndio ilikuwa hali ya washirikina. Katika kipindi kizito wanamtakasia ´ibaadah Allaah na wanatambua kuwa Yeye ndiye mwenye kuokoa na kwamba hakuna mungu wa haki mwingine isipokuwa Yeye. Lakini wanapokuwa katika hali ya raha wanatumbukia katika shirki pamoja na waungu na masanamu yao.

Kuhusu washirikina wa leo shirki zao ni wakati wote. Ni watu wasiokuwa na uelewa wowote. Wanamuabudu Allaah katika wakati wa raha na shida. Hawana upambanuzi wowote kutokana na akili zao finyu na ujinga uliowatapakaa. Tunamuomba Allaah afya na usalama. Allaah atupe mafanikio sote.

Swalah na salaam zimshukie Mtume wetu Muhammad, ahli zake na Maswahabah zake.

[45] 31:32